

Editörden | Pınar Yazgan^Y

Göç, göçmenlik ve mobilite kavramları gündelik hayat içerisinde ve medya da geçen söylemlerden, medya, politik ve akademik çalışmaların odağına kadar artan bir ivme ile ilgi konusu olmaya devam ettiği şu günlerde tüm editör arkadaşlarım adına, *Göç Dergisi*'nin 2018 yılının bu ilk sayısının yayımını bildirmekten mutluluk ve onur duyuyorum.

Her ne kadar halen göçmenlerle ilgili istatistiklerin kısıtlılığı göç araştırmalarının temel problemlerinin başında yeralsa da küresel boyutta 244 milyon uluslararası göçmen olduğu ve bu rakamında dünya nüfusunun %3.3'ne karşılık geldiği tahmin edilmektedir. Göçmen ve mobil topluluklar temel sağlık ihtiyaçlarından, beslenme barınma, eğitim vs.den sosyal, kültürel politik ve ekonomik katılıma kadar birçok alanda engelle karşı karşıya kalmaya devam etmektedir (<http://www.iom.int>). Bu gerçeklikle mobilite ve çatışma kavramları, günümüzde göç olgusunun tüm diğer alt konularını kapsayan bir lens niteliğindedir (Sirkeci, 2009; Sirkeci ve diğ., 2012).

Çatışma, göç ve mobilitenin küresel yoğunluğu sebebiyle, politik gündemin en çarpıcı gündemi olmaya devam etmekle birlikte dergimiz, 5. Yılında, giderek artan disiplinlerarası ilgi ve takiple göç alanında Türkçe literature katkı konusunda önemli bir yere gelmiş bulunmakta. Özellikle tarih, medya, sanat ve sağlık konularında ön plana çıkan bu sayı, hakemlerinden yazarlarına birçok akademisyenin katkısına borçludur. Burada bir kez daha editöriyel çalışma grubu olarak bizlere ilgileriyle çalışma motivasyonu veren okuyucularımıza, katkılarıyla hakemlerimiz ve yazarlarımıza teşekkür ediyoruz.

Hacer Gök Uğur, Oya Sevcan Orak ve Şüheda Yüksel “Suriyeli Bir Aileye Kültürel Özellikleri Doğrultusunda Uygulanan Hemşirelik Bakım Süreci: Olgu Sunumu” isimli çalışması, Suriyeli bir aileyi kültürel özelliklerine göre değerlendirilmesi ve hemşirelik bakımı üzerinedir. Çalışma Ordu ili Altınordu

^Y Dr. Pınar Yazgan, Sakarya Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, Sakarya, Türkiye. E-posta: pyazgan@gmail.com.

İlçesi'nde yaşayan Suriyeli bir aile üzerinde Ocak-Şubat 2015 tarihleri arasında yapılmıştır. Aile haftada bir kez olmak üzere araştırma süresince 8 kez ev ziyareti ile izlenmiştir. Verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan "Veri Toplama Formu" aracılığıyla "Hemşirelik Bakımında Kültürel Özellikleri Tanılama Rehberi" kullanılarak toplanmıştır. Aileye kültürel özelliklerine göre bir değerlendirilme yapılmış ve NANDA'ya göre hemşirelik tanıları konularak bakım verildiği belirtilmiştir. Araştırmacılar aileye, güçsüzlük, bilgi eksikliği, sağlığı sürdürmede etkisizlik, yorgunluk, ümitsizlik, relokasyon/taşınma stresi, yalnızlık riski, sosyal etkileşimde bozulma, aile içi süreçlerin devamlılığında bozulma ve etkisiz toplumsal baş etme tanıları koymuştur. Akabinde uygulanan hemşirelik bakımı sonucunda tanılarında düzelme olduğu ifade edilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda da, araştırmacılar, göç eden ailelerin kültürel özelliklerine göre değerlendirilme yapılması ve hemşirelik bakımı verilmesi önerilmektedir.

Bir diğer çalışma ise Sema Çifçi, Vasfiye Bayram Değer ve Melikşah Ertem'in "Suriyeli Göçmenler ve Önemli bir Üreme Sağlığı Sorunu Erken Yaş Gebelikleri" başlıklı çalışmasıdır. Çalışma, çatışma ve savaş ortamı kadın ve adölesan kız çocukların cinsel yolla bulaşan hastalıklar, istemsiz gebelikler, anne ve bebek ölümleri, kadına ve adölesan kızlara yönelik şiddet risklerini artışına odaklanmaktadır. Araştırmacılar, çalışmayı doküman incelemesine dayalı kesitsel bir araştırma olduğunu ifade edilmektedir. Çalışmada 01.01.2015 ile 31.12.2015 tarihleri arasında Mardin Doğum Hastanesinde doğum yapan 3553 kadın ve ölü doğum, düşük, dış gebelik gibi nedenlerle gelen 780, toplamda 4333 gebe kadına ait bilgiler incelenmiştir. Ve üreme sağlığı kapsamında göçler önemli riskler doğurduğu ve çalışmada üzerinde durulan risk erken yaş gebelikleridir. Sonuç olarak ta Suriyeli kadınlar arasında erken yaş gebelikleri yaygın bir sorun olarak saptanmıştır.

Onur Limon'un Suriye'de Unutulanlar: Tanıdık Bir Hikâye, Çerkesler ve Göç" başlıklı çalışmasında Çerkeslerin Kafkasya'dan başlayan göç hareketlerinin farklı coğrafyalarda ve tarihselliği içerisinde, literatürde yer alan çalışmalara odaklanılarak yapılmıştır. Çalışmanın amacı, Suriye'de devam eden iç savaş nedeniyle ülkelerini terk etmek zorunda kalan Suriyeli Çerkeslerden Kuzey Kafkasya'ya dönmek isteyenlerin karşılaştıkları zorlukları ortaya koymaktır. Çalışmada, Rusya Federasyonu'nun Kuzey Kafkasya'da Çerkes nüfusu lehine demografik bir değişikliğe izin vermemesinin nedenleri arasında, tarihsel nedenlerin yanı sıra, bürokratik engeller, coğrafi etkiler, iş olanakları ve sosyo-kültürel uyum sorunlarına yol açtığı ve Çerkeslerin Kuzey Kafkasya'ya dönüşlerine engel teşkil ettiği sonucuna varılmıştır. Çalışmanın analiz çerçevesini Çerkesler, sürgün (Göç), Kuzey Kafkasya, Rusya Federasyonu, Suriye kavramları oluşturmaktadır.

Hande Atar, "Türkiye'de iç göçün sanattaki izdüşümleri: Gurbet Kuşları filmine medyalararası bir bakış" başlıklı makalesinde, Türkiye'de 1950 ve 1960larda kentleşmeye paralel olarak artış gösteren iç göç hareketinin bir sonucu olarak ortaya çıkan sorunları gerçekçi olarak ifade edilen yazar ve

yönetmenlerin göç konusunda ki toplumsal bir mesele olarak ele alınan edebi eser ve filmlerine odaklanmaktadır. Çalışma da Halit Refiğ'in 1964 yapımı *Gurbet Kuşları* filmi makalede örnek çalışma olarak incelenmiş ve *Gurbet Kuşları* filmi, Turgut Özakman'ın 1961 yılında yazdığı *Ocak* adlı oyunundan uyarlanıp, Orhan Kemal'in 1962 tarihli iç göçü konu alan romanıyla aynı adla olan filmin medyalararası ilişkiler çözümlenmiştir. Özakman'ın tiyatro oyununda kentte ekonomik zorluklar altında dayanışma ruhunu yitirerek çözülen bir ailenin öyküsü, kentteki ekonomik sıkıntılar ve değerler çatışmasıyla birlikte dayanışma ruhunu yitirerek çözülen göçmen bir ailenin dramına dönüştüğü belirtilmiştir. Çalışmanın kavramsal çerçevesinin iç, kentleşme, kentleşme, gerçeklik ve medyalararasılık kavramları oluşturmaktadır.

Ali Tilbe, “Çatışma ve Göç Kültürü Modeli Bağlamında Yüksel Pazarkaya'nın Savrulular Adlı Göç Romanı Okuması” başlıklı çalışmasında Çatışma ve Göç Kültürleri Modelinin (Sirkeci, 2009; Cohen ve Sirkeci, 2011; Sirkeci ve Cohen, 2016) edebiyat alanında yeni bir uygulamasını bizlerle paylaşıyor. Tilbe incelediği romanda Türklerin Almanya'ya ulusötesi göçü üzerinden Sirkeci ve Cohen'in modelini esas alarak geliştirdiği göç yazını inceleme yöntembilimi yaklaşımıyla Yüksel Pazarkaya'nın *Savrulular* adlı romanını inceliyor.

Bu sayımız da yeralan bir diğer çalışma Prof. Dr. Ekrem Memiş ve Yrd. Doç. Dr. Cemil Bülbül'ün *Eskiçağda Göçler* adlı kitabının, Hüseyin Üreten tarafından incelenmesi ve eleştirisidir. Yazarların, göçü Âdem ile Havva'nın cennetten kovulmasıyla başlayan ve günümüzde de bütün hızıyla devam etmekte olan bir serüven olarak ele aldığı ifade edilmiştir. Üreten, eserin *Eskiçağ Tarihi* sahasında Türkiye'de yapılmış ve Türkçe olarak kaleme alınmış ilk kapsamlı çalışma olduğunu ve bu eserin aynı zamanda sadece Eskiçağ Tarihi konularına ilgi duyanların değil, tarihe meraklı olan herkesin ilgisini çekeceğinin de belirtildiğini aktarmaktadır.

Bu sayımızda bir de hemşeri dernekleri üzerine kısa envanter çalışması sunuyoruz. Ayşegül Kayaoğlu'nun hazırladığı metin bu alanda çalışacak araştırmacılar için kullanışlı bir kaynak olma potansiyeli taşımaktadır. Çalışmada “Türkiye gibi iç göçün süreklilik gösterdiği bir ülkede kırsal kalkınmanın yeni girişimcileri rolünü üstelen” hemşeri derneklerine dair veriler 2016 yılı itibariyle il bazında sunulmakta ve Türkiye'de bu derneklere dair yapılan akademik araştırmalar özetlenmektedir.

Sayımız da yeralan son çalışma da, kitap inceleme bölümümüzde Prof. Dr. Ekrem Memiş ve Yrd. Doç. Dr. Cemil Bülbül'ün *Eskiçağda Göçler* adlı kitabının Hüseyin Üreten tarafından kaleme alınan inceleme ve eleştiri yazısıdır.

Bu sayıdaki çalışmalar farklı örnekler ve farklı yöntemlerden hareket etmekle birlikte göç ve mobilite ilişkisinin çatışmalardan kaynaklı güvensizliklerle örülü dinamik bir süreç olarak ortaya çıkmaktadır. Suriyeli göçü üzerine çalışmalar bu ilişkinin aşırı uçtaki örneklerini sergilese de göçe yönelen güvensizlik algısı pek çok farklı kaynaktan beslenen ve farklı

4 Editörden

yoğunluklarda ortaya çıkan bir itici güçtür. Göç Dergisi'nin bundan sonraki sayılarında da özellikle bu çerçevede sağlık, sosyal, politik ve ekonomik hayata yönelik kapsamlı, önleyici, tahmin edilebilir, çözümsel ve sürdürülebilir politikalara da temel teşkil etme adına, detaylı, yenilikçi ve eleştirel olarak yönetsel, kavramsal ve kuramsal nitelikte çalışmalarla literatüre katkıda bulunmaya devam edecektir. Yeni sayımızda buluşmak üzere.

Kaynakça

- Cohen, J.H. & Sirkeci, I. (2011). *Cultures of Migration, the Global Nature of Contemporary Mobility*. Austin, TX, US: University of Texas Press.
- Sirkeci, I. (2009). Transnational mobility and conflict. *Migration Letters*, 6(1), 3-14.
- Sirkeci, I. & Cohen, J. H. (2016). Cultures of migration and conflict in contemporary human mobility in Turkey. *European Review*, Vol. 24, No. 3, 381–396.
- Sirkeci, I., Cohen, J. H., & Yazgan, P. (2012). Turkish culture of migration: Flows between Turkey and Germany, socio-economic development and conflict. *Migration Letters*, 9(1), 33-46.
- <http://www.iom.int/wmr/chapter-2>, Erişim Tarihi: 16.05.2018.

ABSTRACT IN ENGLISH

Editorial

Migration, migrancy and mobility concepts continue to be central to the debates in media, politics and academia as well as in daily and public discourses. Hence we as editors of Göç Dergisi are proud to bring you the first issue of 2018. Articles in this issue, tackling with the topic from different cases and using different methodologies, depict migration and mobility as a dynamic process intervoven by conflicts and insecurities.